

Enkät bildkonstens arrangörer 2025

**Mindre resurser
och oroande
politisk påverkan**

**BILDKONST
SVERIGE**

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning	5
Så svarar bildkonstens arrangörer	7

Mindre pengar, färre utställningar men mer krav

Bildkonst Sveriges enkät med konstarrangörer över hela Sverige visar på oroande resultat. Resurserna krymper, det görs färre utställningar och så många som 26% av kommunala och regionala konstaktörer upplever en politisk styrning.

Konstmuseer, konsthallar och fria konstaktörer över hela Sverige är de som möjliggör att publiken kan ta del av bildkonst. De håller hög nivå, arbetar hårt och har en genuin vilja att nå publiken. Vår rapport visar att över hälften av aktörerna har fått minskade resurser det senaste året. Samtidigt som tarifferna för konstnärernas ersättningar har höjts inom ramen för det senaste MU-avtalet, har avtalet förblivit ofinansierat, vilket har fått till effekt att arrangörer måste minska sin verksamhet. Oroande är även att många konstarrangörer upplever ökade politiska påtryckningar vad gäller verksamhetens innehåll, samtidigt som dialogen mellan konstaktörer och lokala politiker ofta saknas. Rapporten ger en tydlig bild av en situation för bildkonst i Sverige som präglas av mindre pengar, färre utställningar och mer politiska krav.

Magdalena Malm
Generalsekreterare Bildkonst Sverige

Bildkonst Sverige är en ideell, politiskt obunden branschorganisation som arbetar för bättre villkor för bildkonstområdet. Vi företräder både större konstinstitutioner, kommersiella gallerier, konsthallar, fria konstaktörer och självorganiserade verksamheter i hela landet.

Varje år genomför vi en enkät med konstarrangörer för att få en överblick över bildkonstens situation och utveckling i Sverige. Denna rapport bygger på svar från den enkät som skickades ut under våren 2025.

Sammanfattning

Förra året höjdes tarifferna i MU-avtalet, som reglerar konstnärers ersättningar, med 20%. Avtalet är fortsatt ofinansierat, vilket fått stora konsekvenser för bildkonstens arrangörer och i sin tur gör att konstnärer får färre uppdrag. Den enda offentliga aktör som kompenserat för MU-avtalet är Västra Götalandsregionen. Detta kombinerat med minskade resurser för hälften av aktörerna gör läget oroande.

- Drygt hälften uppger att de har fått minskade resurser under 2024.
- Fyra av tio arrangörer kan inte betala medverkansersättningar till konstnärer enligt MU-avtalets höjda tariffer.
- Var fjärde av de kommunala och regionala konstaktörerna har upplevt påtryckningar från politiken vad gäller verksamhetens innehåll.
- Nära var femte uppger att de tvingas genomföra färre grupputställningar eftersom de inte har råd att göra utställningar med flera medverkande konstnärer.

Sammanfattningsvis kan man konstatera att situationen för landets konstarrangörer är svår och att över hälften fått minskade resurser för att bedriva samma verksamhet som tidigare. Antalet grupputställningar minskar och genom det också det fördjupade samtalet om konstens utveckling, inte bara förevisande av enskilda konstnärskap. Detta leder till ett utarmat konstliv.

Mycket allvarligt är att en fjärdedel av konstverksamheter med kommunal eller regional huvudman har upplevt påverkan från politiken vad gäller verksamhetens innehåll. Många konstaktörer saknar möjlighet till dialog med lokala politiker. Detta försvårar arbetet med att skapa förståelse för verksamheten och dess behov.

Från Kulturrådets rapport *På flera ben*

I rapporten *På flera ben* som Kulturrådet nyligen gav ut konstateras att bildkonsten har svag regional infrastruktur och att en mycket liten andel av resurserna i kultursamverkansmodellen går till bild och form. Kulturrådet lyfter därför att de kommunala konstverksamheterna är särskilt viktiga att värna för att det svenska konstlivet ska vara fortsatt starkt.

Om armlängds avstånd

Armlängds avstånd finns till för att värna konstnärlig frihet. Begreppet betyder att politiken ska skapa förutsättningar för kulturaktörer, men inte styra deras innehåll.

Det är dock viktigt att komma ihåg att dialogen mellan konstarrangörer och politik behöver fortsätta finnas. För att skapa goda förutsättningar för kulturen behöver politiken förstå hur konstverksamheter arbetar och vilka förutsättningar de behöver.

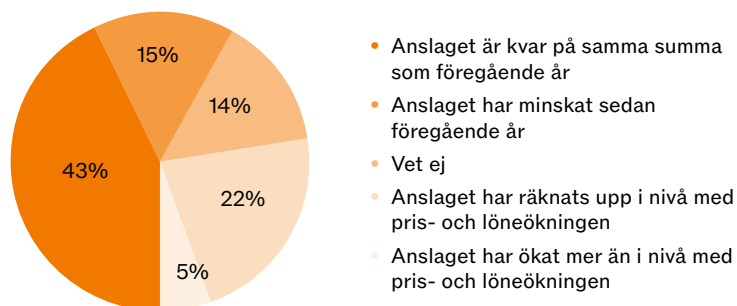
Armlängds avstånd betyder alltså inte att politiker inte ska informera sig om verksamheter och heller inte att det inte ska finnas dialog. Denna dialog är avgörande för att politiken ska förstå vad som behövs och skapa dessa förutsättningar. Det som sedan är viktigt är att politiken inte styr själva innehållet.

I enkäten ser vi en bekymmersam trend där konstaktörerna inte har en direkt dialog med sina politiker. Vi är oroliga över att denna brist på dialog och insyn gör att politiker i brist på kunskap går in och styr.

Så svarar bildkonstens arrangörer

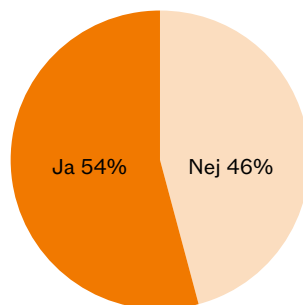
FÖRUTSÄTTNINGAR: EKONOMI OCH PERSONAL

Hur har er grundfinansiering ändrats det senaste året?

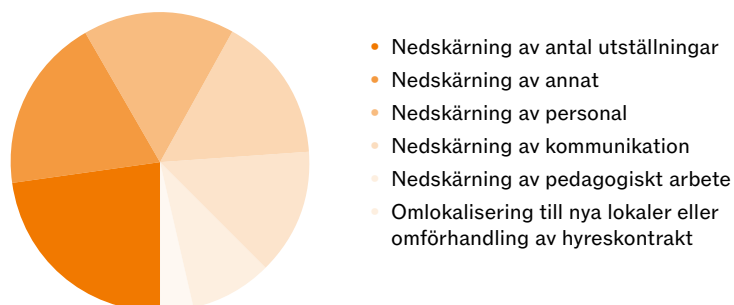

Frysta verksamhetsstöd innebär i praktiken en nedskärning då kostnaden för verksamheten ökar. 58% av arrangörerna har alltså fått minskade anslag 2024.

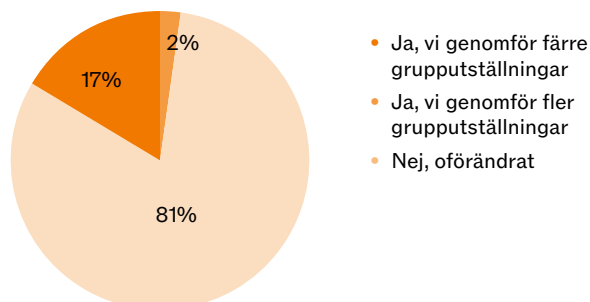
Behöver organisationen skära ner på grund av minskade resurser?

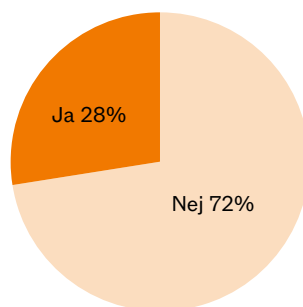
Om verksamheten behövt skära ner, vilken form av nedskärning har organisationen gjort?

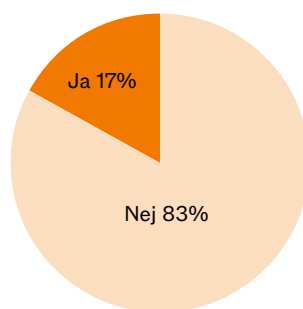
Har den övergripande ekonomiska situationen påverkat relationen mellan grupputställningar och soloutställningar?

Har ni under det senaste året behövt skära ner på betald arbetskraft i organisationen?

Har organisationen haft sjukskrivningar pga överbelastning det senaste året?

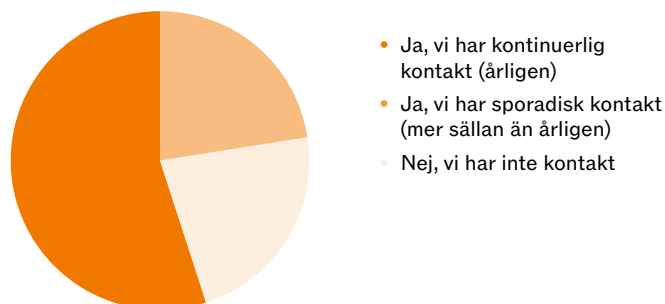

”Vi kan inte sjukskriva oss för då finns inte verksamheten, så det är bara att köra på.”

”En ytterst stressig vår för vår enda konstituent.”

POLITISK DIALOG OCH PÅVERKAN

Har ni kontakt med era lokala kulturpolitiker?

”Det är vår förvaltningschef som har kontakt med politikerna.”

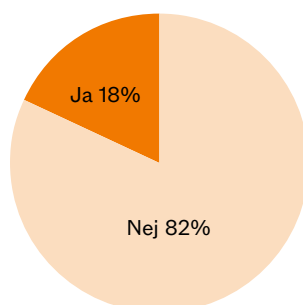
”Vi har mer kontakt med förvaltningen.”

”Det finns en välvilja inför verksamheten, men bristande förståelse för vad den kräver.”

”Vi har en enhetschef för konsthall och bibliotek. Så jag är inte upp i nämnd så ofta.”

Har ni upplevt påtryckningar från politiken vad det gäller verksamhetens innehåll?

Enkätsvaren visar att 18 % av alla svarande har upplevt påtryckningar från politiken. Av de aktörer som har kommunal eller regional huvudman är det hela 26% av de svarande som upplevt påtryckningar från politiken.

”Under förra kulturnämnden beslutades det om hur konsthallen ska ändra sitt arbetssätt och vilken typ av utställningar som vi ska visa.”

”Vi upplever en pågående instrumentalisering, från både kommun och region, t. ex. att konst ska svara upp mot målbilder inom kommun och region, att konst ska arbeta med t. ex. psykisk ohälsa.”

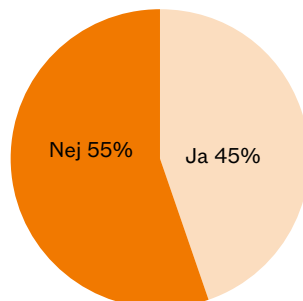
”Gällande den offentliga konsten, specifikt urvalsprocessen.”

”Framför allt kommunens syn på kultur är väldigt instrumentell, kulturen ska lösa integration, kriminalitet, utsatta områden och "bortglömda" kommundelar.”

ERSÄTTNING TILL KONSTNÄRER – MU-AVTALET

Har ni möjlighet att betala medverkansersättning i nivå med MU-avtalets tariffer?

Medverkansersättning är den ersättning som arrangören betalar för konstnärens arbete inför, under och efter utställningen.

”Fast det är en sanning med modifikation.

MU-ersättningarna tar större delen av utställningsbudgeten och lämnar mindre medel kvar till produktion av utställningen. Vi kan betala utställningsersättning enligt tariff, men heller inte alltid så mycket som vi önskar i produktion till konstnären inför en utställning.”

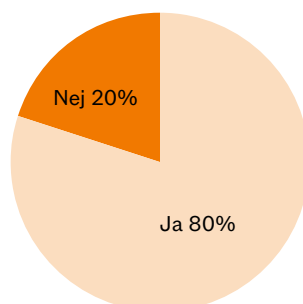
”Vi betalar ut MU-ersättning till medverkande konstnärer för utställningsersättning, men har inte budget till produktion av nya verk, katalog, möten, programverksamhet.”

”Vi har fått generös ökning av MU-ersättningspengar av VGR.”

”Vi försöker verkligen att följa MU-avtalet, vilket innebär färre medverkande konstnärer i våra projekt.”

Har ni möjlighet att betala utställningsersättning i nivå med MU-avtalets tariffer?

Utställningsersättning är den upphovsrättsliga ersättning som arrangörer betalar konstnärer för att få ställa ut deras konstverk. Förutsättningen är att konstnären äger de verk som ställs ut.

Enkäten genomfördes under mars månad 2025. Frågorna skickades till 190 konstaktörer, varav 95 svarade.

Grafisk form: Konst & Teknik

Bildkonst Sverige är en ideell, politiskt obunden branschorganisation som arbetar för bättre villkor för bildkonstområdet. Vi företräder allt från större konstinstitutioner, kommersiella gallerier, konsthallar, fria konstaktörer och självorganiserade verksamheter i hela landet.

www.bildkonstsverige.se

**BILDKONST
SVERIGE**